

Druk

Het zijn drukke tijden voor Ivo van Hove. Net teruggekeerd uit New York, maakte hij in rap tempo in Parijs *La ménagerie de verre*. De volgende première staat alweer op het affiche: op 1 april gaat in het

Antwerpse theater DeSingel de ITA-productie *Wie heeft mijn vader vermoord?* naar het boek van Édouard Louis in première, met Hans Kesting. Deze voorstelling is in mei ook in Amsterdam te zien.

La ménagerie de verre

Theater

Van Tennessee Williams door Théâtre Odéon Parijs. Regie Ivo van Hove, vormgeving Jan Versweyveld. 6/3, Théâtre Odéon, Parijs. Daar t/m 26/4. Van 28 t/m 28/5 in DeSingel Antwerpen; januari 2021 in Internationaal Theater Amsterdam.

Isabelle Huppert (links) als de moeder en Justine Bachelet als Laura. Foto Jan Versweyveld

RECENSIE *Isabelle Huppert speelt heel knap, maar ook ijzingwekkend kil in La ménagerie de verre*

De regie van Ivo van Hove is opvallend sober.

De wereldberoemde actrice Isabelle Huppert die een kip uit de koelkast haalt, de poten eraf hakt en vervolgens met een paar stengels bleeksel-derij en een venkel in een enorme soeppan gooit. Het is te zien in de voorstelling *La ménagerie de verre* (*Glazen speelgoed*, 1945) van Tennessee Williams. Afgelopen weekend was

de première in Théâtre Odeon in Parijs, in regie van Ivo van Hove.

Jawel, wederom Van Hove, die na zijn veelbesproken remake van *West Side Story* in New York meteen naar Parijs vloog om daar met Huppert en drie andere acteurs te werken. Voor theaterliefhebbers iets om naar uit te kijken, want Williams' stuk behoort tot de moderne naoorlogse klassiekers. Van Hove maakte eerder in 1995 al een radicale bewerking van dat

andere, grote Williams-stuk *A Streetcar Named Desire*. Bovendien is het een voorrecht om Isabelle Huppert in het theater aan het werk te zien.

Zo opzienbarend geëxalteerd als Van Hoves *Tramlijn* destijds was, zo sober is deze regie van *La ménagerie de verre*. Althans wat vormgeving en de afwezigheid van theatrale effecten betreft: Jan Versweyveld ontwierp voor de woning van dit gezin een soort horrorkelder diep onder de grond. De wanden zijn van top tot teen met bruin-beige tapijt bekleed, waarin hier en daar de afbeelding van een mannenhoofd is te ontwaren. Behalve dat keukenblok en die koelkast staan er geen meubels. De vier personages zitten of liggen voornamelijk op de grond, op de bodem van wat een mooi leven had moeten zijn. Verder ook geen videoschermen of ingenuze projecties.

Hoofdpersoon is Amanda Wingfield (Huppert), die al vroeg door haar man is verlaten en nu haar twee volwassen kinderen gelukkig probeert te maken. Zoon Tom werkt in een magazijn en doet 's avonds iets geheimzinnigs. Dochter Laura is mank, een muurbloempje dat nauwelijks onder de mensen durf te komen. Het drama wordt toegespitst op de komst van de buitenstaander: op een avond wordt een vriend en collega van Tom voor het eten uitgenodigd. Een charmante jongeman die Amanda graag aan haar dochter zou koppelen. Maar het loopt anders dan gehoopt, met een dieptreurig einde.

In deze voorstelling zijn alle personages vergeten holbewoners die al-

leen nog maar hun fantasie en hun verbaal geweld hebben. De moeder ratelt en bedisselt aan één stuk door, Tom is voortdurend boos en Laura bijna catatonisch. Pas als in de tweede helft van de voorstelling vriend Jim zijn entree maakt, krijgt het drama diepgang. Van Hove koos voor die rol de zwarte acteur Cyril Guei, die niet de vlotte bink uithangt maar juist een betrouwbare vaderfiguur. De lange scène waarin hij met de schuwe Laura

woede laat zien. Laura ligt voornamelijk in een hoekje op de grond. Haar vluchtheuvel is haar verzameling glazen speelgoed, diertjes die ze koestert, totdat er eentje breekt.

Glazen speelgoed van Tennessee Williams is ook in Nederland meerdere keren te zien geweest, overigens wel met grote tussenpozen. Toneelgroep Amsterdam speelde het stuk in 2015 in regie van de Amerikaan Sam Gold. Het werd een mooie heldere versie, met Chris Nietvelt als de moeder, in een rolopvatting waarin hysterie en warmbloedigheid fraai werden gecombineerd. In vroegere producties waren onder anderen Ellen Vogel en Anne-Wil Blankers als Amanda Wingfield te zien. Voor actrices is die moederrol een van de interessantste uit het toneelrepertoire.

Als altijd heeft Van Hove muziek onder zijn voorstelling gemonteerd. Dit keer onder meer Prince, Amerikaanse standards en het schitterende *L'aigle noir* van de Franse zangeres Barbara, dat het leidmotief is. In dat chanson is de zwarte adelaar een metafoor voor wegvliegen, verdwijnen, voorgoed.

Als aan het eind zoon Tom het huis verlaat om nooit meer terug te keren, hangt Amanda krijsend aan zijn voeten. Dan wordt ook duidelijk waarom Van Hove zijn spelers bewust zo onsympathiek en bijna apathisch heeft geregisseerd. Gedurende de voorstelling verandert hun gemoed van lome berusting naar totale ontredde-dering. Ten slotte zien we niemand meer, alleen het fel verlichte glazen speelgoed, nutteloos geworden.
Hein Janssen

Voor actrices is deze moederrol een van de interessantste uit het toneelrepertoire

liefdevol contact wil leggen is het hoogtepunt van de voorstelling. Dan blijkt waar het in deze visie op *Glazen speelgoed* vooral over gaat: de afwezige vader en echtgenoot. Daarom ook dat mannenhoofd, verstopt in de wanden van dit verlaten huis.

Huppert speelt de moeder van meet af aan in de hoogste versnelling. Ze is een vrouw op de rand van een ze-nuwinzinking en vuurt haar tekst als een mitrailleur op haar lotgenoten af. Heel knap, maar ook ijzingwekkend kil. Naast haar staat Nahuel Pérez Biscayart als zoon Tom, die vooral in zijn fysieke spel een opgekropte

Advertentie

DE SLAAP DIE GEEN UREN KENT SEBASTIAAN CHABOT

'Van het begin tot het einde zit deze roman boordevol verbeeldingskracht, wijsheid en bezieling.'

— JONATHAN SAFRAN FOER

